

Wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 23 czerwca 2016 r.

II Ka 226/16

Przewodniczący: Sędzia SO Tomasz Wojciechowski.

Sędziowie SO: Waldemar Nycz, Mariusz Sztorc (spr.).

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Rzeszowie - Bogusława Olewińskiego i oskarżyciela posiłkowego - E. S.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 czerwca 2016 r. sprawy B. S. oskarżonego z art. 190a § 1 k.k. i inne na skutek apelacji wniesionych przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 28 stycznia 2016 r., sygnatura akt X K 610/14

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

II. zasądza od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej E. S. kwotę 420 (czterysta dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z udziałem pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym,

III. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2016 r., sygn. akt X K 610/14 Sąd Rejonowy w Rzeszowie X Wydział Karny uznał oskarżonego B. S. za winnego tego, że:

I. w okresie od 1 marca 2013 r. do dnia 23 października 2013 r. w miejscowości G. woj. (...) uporczywie nękał E. S., a to w ten sposób, że ciągle wysyłał na jej telefon komórkowy wiadomości tekstowe sms, zawierające słowa powszechnie uznane za obelżywe, jeździł za nią samochodem osobowym marki V. (...) o nr rej. (...), jak też wielokrotnie wykonywał połączenia telefoniczne na jej telefon komórkowy, gdzie swoim zachowaniem wzbudził u pokrzywdzonej poczucie zagrożenia oraz istotnie naruszył jej prywatność, to jest za winnego popełnienia czynu z art. 190a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 190a § 1 k.k. skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności - pkt I,

II. w dniach 21 października 2013 r. i 23 października 2013 r. w G. woj. (...) działając w podobny sposób w krótkich odstępach czasu kierował groźby pozbawienia życia wobec E. S. przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę ich spełnienia, to jest za innego popełnienia czynu z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności - pkt II.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w miejsce orzeczonych jednostkowych kar pozbawienia wolności wymierzył oskarżonemu karę łączną 1 roku pozbawienia wolności - pkt III.

Na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. warunkowo zawiesił oskarżonemu wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności na okres próby 3 lat - pkt IV.

Na podstawie art. 73 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w okresie próby oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego - pkt V.

Nadto, na podstawie art. 627 k.p.k. Sąd zasądził: od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej E. S. kwotę 1.166,04 zł tytułem kosztów związanych z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru w sprawie oraz od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 1.184,42 zł - pkt VI i pkt VII.

Powyższy wyrok zaskarżył w części co do pkt I, pkt II, pkt III i pkt IV na niekorzyść oskarżonego - pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej E. S., zarzucając mu rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec B. S. kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, wynikającą z niedostatecznego uwzględnienia przy orzekaniu kary szeregu stwierdzonych okoliczności obciążających oskarżonego, mających wpływ na wymiar kary, a zwłaszcza: wysokiego stopnia społecznej szkodliwości popełnionych przez oskarżonego czynów, wyrażającego się w okolicznościach popełnionych czynów oraz ich częstotliwości, rodzaju i charakteru naruszonego dobra prawnego jakim jest wolność człowieka, zawinienia sprawcy, sposobu życia oskarżonego przed popełnieniem przestępstw, a w szczególności faktu, iż oskarżony był uprzednio karany, jak również celów jakie kara powinna spełniać w zakresie prewencji indywidualnej, jak i generalnej, które to okoliczności wskazują, że orzeczona kara jest rażąco niewspółmierna.

Mając na uwadze powyższe wniósł o zmianę punktu I wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu za czyn z art. 190a § 1 k.k. kary 3 lat pozbawienia wolności, zmianę punktu II wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu za czyn z art. 190 § 1 k.k. kary 2 lat pozbawienia wolności, zmianę punktu III i IV wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary łącznej w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania oraz zasądzenie od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej kosztów postępowania za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł również obrońca oskarżonego B. S., zarzucając mu:

1. obrazę przepisu prawa materialnego, a w szczególności art. 190 § 1 k.k., art. 190a § 1 k.k. polegającą na tym, że Sąd I instancji błędnie zinterpretował okoliczności sprawy kwalifikując je jako występki z art. 190 § 1 k.k., art. 190a § 1 k.k., podczas gdy stan faktyczny ujawniony w toku przewodu sądowego nie zezwalał na przyjęcie tego rodzaju tezy,
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, który miał wpływ na treść wyroku przez uznanie, że oskarżony dopuścił się popełnienia zarzuczanych mu aktem oskarżenia czynów,
3. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, a to art. 5 § 1 k.p.k. i art. 7 k.p.k. wobec odmowy wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego, oparcie się na bezkrytycznie przyjętych dowodach z aktu oskarżenia.

Podnosząc powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzuczanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje nie są zasadne i nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe oraz w sposób wnikliwy rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku rozprawy. Na ich podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz należycie wykazał winę oskarżonego w zakresie przypisanych mu czynów. Ocena materiału dowodowego przez Sąd I instancji dokonana została z uwzględnieniem reguł sformułowanych w art. 4, 5 i 7 k.p.k. - jest oceną wszechstronną i bezstronną, nie narusza granic swobodnej oceny, jest zgodna z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, a także nie zawiera błędów faktycznych lub logicznych. W tej sytuacji kontrola odwoławcza uzasadnia stwierdzenie, że zaskarżony wyrok znajduje pełne oparcie w prawidłowo dokonanej ocenie materiału dowodowego, zgromadzonego i ujawnionego w postępowaniu (art. 410 k.p.k.).

Uzasadnienie wyroku Sądu I instancji zostało sporządzone stosownie do reguł wynikających z art. 424 k.p.k. Dało ono Sądowi Okręgowemu podstawę do skontrolowania słuszności rozumowania Sądu I instancji i zgodności tego rozumowania z materiałem dowodowym. Ocenie zawartej w uzasadnieniu nie można zarzucić, by była sprzeczna ze wskazaniami wiedzy, czy doświadczenia życiowego, by zawierała błędy logiczne. Ocenę tę Sąd Okręgowy w pełni aprobuje.

Nie można podzielić wysuniętego na plan pierwszy argumentacji apelacji obrońcy zarzutu, że Sąd I instancji oceniając stan faktyczny sprawy nie uwzględnił wzajemnych relacji pomiędzy oskarżonym a pokrzywdzoną. W sprawie jest zupełnie przeciwnie. Sąd I instancji dokonując oceny materiału dowodowego sięgnął po dowody, które wskazywały na przyczynę konfliktu między stronami, związanego z kryzysową sytuacją ich małżeństwa. Odwołał się w uzasadnieniu wyroku do ustaleń w tym przedmiocie zawartych w aktach spraw cywilnych i rodzinnych, które miały miejsce między stronami (k. 398). Na tej podstawie, a także na podstawie zeznań świadków E. F., W. F., Z. S. trafnie wywiódł, że u podłoża czynów, które następnie przypisał oskarżonemu w wyroku, leżą wadliwie kształtowane relacje, zwłaszcza w odniesieniu do wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnim synem stron T. S. W tym kontekście Sąd Rejonowy oceniał zachowanie oskarżonego, a przede wszystkim treść, ilość oraz czas wiadomości sms wysyłanych przez niego do pokrzywdzonej. Badając te okoliczności Sąd Rejonowy prawidłowo dokonał subsumpcji zachowania oskarżonego pod normę art. 190a § 1 k.k.

Przypomnieć należy, że strona przedmiotowa czynu stypizowanego w § 1 art. 190a k.k. polega na wzbudzaniu przez uporczywe nękanie u innej osoby lub osoby jej najbliższej uzasadnionego okolicznościami poczucia zagrożenia lub spowodowania istotnego naruszenia jej prywatności.

Przez nękanie zgodnie z językowym znaczeniem tego terminu należy rozumieć zachowanie polegające na ustawicznym dręczeniu, trapieniu, niepokojeniu innej osoby, dokuczanie komuś, niedawanie mu spokoju (zob. E. Sobol (red.), Mały Słownik Języka Polskiego, Warszawa 1999, s. 489). Przez uporczywe zachowanie sprawcy natomiast rozumieć należy zachowanie nacechowane wyraźną intencją, długotrwałe, powtarzające się, nieustanne. Nie ulega też wątpliwości, że aby mówić o uporczywym nękaniu, musi dojść do powtarzalnych zachowań, uciążliwych dla pokrzywdzonego w znacznym stopniu, odbieranych przez niego jako zachowanie wysoce nieprzyjemne i wzbudzające obawę lub też naruszające w istotnym stopniu jego prywatność. Do kategorii takich zachowań należy w okolicznościach sprawy

wysyłanie przez oskarżonego z dużą częstotliwością wiadomości sms do pokrzywdzonej, których treść była jednoznacznie wulgarna oraz przywoływała wysoce negatywne oceny postępowania pokrzywdzonej. Wśród nich znalazły się i takie, które zapowiadały "zniszczenie" pokrzywdzonej. Oskarżony trwał w tego rodzaju działaniach, wykazując upór w przesyłaniu wiadomości sms, co było dotkliwie dla pokrzywdzonej. W powiązaniu z trwającym w tym czasie konfliktem o małoletniego syna, zrozumiałe jest, że pokrzywdzona mogła obawiać się realizacji artykułowanych w ten sposób gróźb oskarżonego. Takiej oceny nie zmienia okoliczność, że pokrzywdzona na niektóre z tych sms-ów reagowała i na nie odpowiadała, sięgając czasem po słowa pejoratywne, ale nie mające kontekstu negatywnego wpływania na psychikę oskarżonego. Jej działanie w okolicznościach sprawy okazuje się formą wzywania oskarżonego do zaprzestania zachowań, które przybrały postać tzw. stalkingu. W świetle wiedzy kryminologicznej działanie za pomocą telefonu komórkowego i przesyłanie dużej ilości smsów do wybranej ofiary jest zachowaniem charakterystycznym dla stalkerów. Nie ma zatem pomyłki w ustaleniach Sądu I instancji, który takie zachowanie oskarżonemu w wyroku przypisał.

Równie prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił okoliczności popełnienia przez oskarżonego czynu z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. Działanie oskarżonego wpisuje się tutaj w model jego zachowania przyjętego podczas konfliktu z pokrzywdzoną. Dlatego też Sąd Rejonowy upoważniony był do przyjęcia za wiarygodne zeznań pokrzywdzonej i świadków, z których wynika w jakich sytuacjach miało dojść do kierowania w stosunku do pokrzywdzonej grób karalnych. Podobnie jak przy stalkingu stan wzbudzenia obawy spełnienia groźby uzasadniają okoliczności drastycznego konfliktu pomiędzy małżonkami, którego eskalacja niewątpliwie może prowadzić do urzeczywistnienia gróźb. Nadmienić należy, że groźba nie musi odnosić się do takiego zachowania, które będzie natychmiast spełnione. Może ona dotyczyć także zachowania przewidzianego w przyszłości, nawet odległej. Przystępstwo jest dokonane z chwilą wyrażenia groźby. Dla jego bytu nie jest konieczne, aby sprawca przedsięwziął jakiegokolwiek dalsze działania zmierzające do spełnienia groźby. Nie jest też koniecznym warunkiem, by sprawca miał rzeczywisty zamiar spełnienia groźby.

Na podstawie prawidłowo dokonanych ustaleń faktycznych przyjęta kwalifikacja prawna czynów oskarżonego jest zasadna. Wymierzając oskarżonemu kary jednostkowe oraz karę łączną 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby lat 3, Sąd I instancji uwzględnił dyrektywy wymiaru kary z art. 53 k.k., a swoje stanowisko w tym względzie przekonująco uzasadnił. W ocenie Sądu Okręgowego wymierzona kara pozbawienia wolności oraz jej komponent w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary odpowiada kryminalnej zawartości czynów oskarżonego oraz ich społecznej szkodliwości, a także celom zapobiegawczym i wychowawczym kary, które ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego i jego środowiska społecznego. Z tych też względów Sąd Okręgowy nie podzielił argumentów apelacji oskarżycielki posiłkowej, domagającej się wymierzenia surowszej kary.

Ze względu na to, że oskarżony przyczynia się do utrzymania małoletniego syna stron, Sąd Okręgowy zwolnił go od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze na rzecz Skarbu Państwa. Zasądzenie kosztów na rzecz oskarżycielki posiłkowej wynika z niezbędnego dla obrony jej praw w postępowaniu udziału pełnomocnika, który sporządził odpowiedź na apelację obrońcy oskarżonego.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku na podstawie art. 437 § 1 k.p.k., art. 444 k.p.k., art. 449 k.p.k. i art. 456 k.p.k.